

KIS LAP

A »KIS LAP« KIHORDÓJA. (Lásd a 94. lapon.)

A TITOK.

— Elbeszélés. —

(V. Folytatás.)

z a gondolat, hogy örömet okozhat szüleinek, kik őt eddig rossz gyermeknek tartották, egészen fölélénkíté Emmácskát. Reggeltől estig tanult, dolgozott s nem ért reá, hogy arra a szerencsétlen titokra gondoljon, mely otthon annyira gyötörte, ijesztette őt; az igazgatónő néhány hét múlva azt írta róla a mamának, hogy Emmácska a legderekabb leányka az intézetben, szorgalmas, nyájas, előzékeny s alkalmasint meg fogja nyerni a jutalmat, mely minden esztendőben az intézet legjelesebb növendékének adatik.

Otthon természetesen nagyon megörültek e hírek s már azt hitték, hogy egészen vége a kis leány régi sajtáságos magaviseletének, melyet sehogy sem tudtak volt megmagyarázni. De csakhamar olyan dolog történt, mely ismét teljesen megzavarta a jó szülők örömét és elhitette velük, hogy Emmácska csakugyan olyan rossz gyermek, kiből soha többé nem válik semmi jó. Mert aki magaviseletével egyszer már rossz véleményt támasztott maga felől, arról aztán mindig könnyen elhiszik a leggonoszabb dolgokat is. Épen így volt Emmácska; mogorva titkolózása, félnék, zárkozott viselete, melyet szülei nem tudtak megmagyarázni, mert nem ismerték a titkot, melyet a kis leány rejteget, olyan hirbe hozták, hogy Emma rossz indulatu gyermek s természetes, hogy ezt még inkább elhítték, mikor aztán egy olyan

esemény történt, mely a leánykát igazán bűnösnek tüntette föl.

Alig volt Emma néhány hétig az intézetben s már meleg barátságot érzett egyik tanulótársa, Annácska iránt, ki viszont szintén nagyon megszerette Emmát; pedig a két leányka ugyancsak mindenben különbözött egymástól. Emma komoly, csöndes, gondolkodó gyermek volt, ellenben Annácska valóságos eleven kis ördög volt, vidám, pajkos, mindenféle könnyelmű lépésre hajlandó. Csak abban egyezett mindkettő, hogy igazán jó szive volt mindkettőnek.

Annácska egy szegény özvegy aszszony leánya volt s tulajdonképen csak kegyelemből volt itt az intézetben; az igazgatónő megtudta Annácska anyjának szomorú helyzetét s befogadta a kis leányt az intézetbe ingyen, de azon szigorú kikötés mellett, hogy jól viselje magát, mert különben hazaküldi. Annácska iparkodott is, hogy semmi kifogást ne tehessenek ellene; de tudja isten, hogy történt, mégis mindig elkövetett holmi apró bohókás csínyeket. Baja azonban nem történt még eddig, mert mindig őszintén bevallotta hibáját s az igazgatónő mindig megbocsátott.

Senki sem hitte volna, hogy ilyen ellenkező természetű két leányka közt oly nagy barátság fejlődhetik ki s nem is fejlődött volna, ha egy furcsa kis esemény nem ad rá alkalmat. Emma ágya ugyanis az első emeleten egy kicsinyke szobában volt. Egy este, midőn szobájába akart menni lefeküdni, még az ajtón kívül úgy vélte hallani, hogy valaki vagy valami jár, dörömböl a kis szobában. Habozva

állt meg; bemenni nem mert, segítséget hívni nem akart, attól tartva, hogy nevetni fognak féltékenységén, ha nincs semmi a szobában.

Még nem szánta el magát, mit tegyen, mikor odaért Annácska is és kérdezte, miért áll az ajtó mellett.

— Nem merek bemenni, felelé Emma. Valami vagy valaki van odabent.

— Oh dehogy! Ugyan ki volna ott? szólt Emma nevetve. Megállj csak, ha te félsz, majd én előbb megnézem.

És Anna valóban bátran benyitott a szobába, meggyújtotta az asztalon a gyertyát és körülnézett.

— Itt bizony nincs senki és semmi, mondá aztán.

Ekkor Emma is bement, de még mindig féltékeny mondá:

— Hátha az ágy alá bujt?

— Ott is megnézzük! szólt Emma nevetve.

Lehajolt az ágy alá és egy pillanat múlva előhuzta Dsipszit, az igazgatónő kis fehér pinszi kutyácskáját, mely valamiképen ide tévedett. Most már persze Emma is nevetett, de azért kénytelen volt arra is gondolni, hogy ez a vig, pajkos Emma nagy zavarból segítette ki, mert maga bizony alig mert volna a sötétben bejönni a szobába. Annácska közbejött nélkül utoljára is föllármázta volna a házat s mekkora szégyen és nevetség lett volna aztán, hogy egy kis kutyácskától úgy megrémült!

Ezt a kis szivességet Emma nem felejtette el s a barátság a két leányka közt annál szorosabbra fűződött, mert kevéssel utóbb az igazgatónő Annácskát ugyanazon kis szobába helyezte el, amelyben eddig Emma egymaga lakott. Itt aztán a leckeórák végeztével a két leányka bizalmasan elcsevegett egymással, vagyis inkább csak Anna csevegett, mert Emma keveset beszélt a maga dolgairól s ha barátnője kérdé, miért oly komoly, bus mindig, kitérőleg felelé:

— Nem érdekelne az téged, ne is kérdezd. És különben sem mondhatom meg senkinek, sőt éppen attól kell mindig rettegnem, hogy valaki fölfedezi. Ne is beszéljünk róla.

Anna nem bánta, nem is igen kérdezgette többé, hanem ő aztán elmondta, hogy az ő mamája bizony nagyon szegény és hozzá még beteges is, nem is lett volna módjában, hogy Annácskát az intézetben tanitassa. De az igazgatónő megkönyörült rajtuk s ingyen befogadta a kis leányt, ki hálás is volt jótévője iránt s arra törekedett, hogy lehetőleg sokat tanuljon és idővel majd mint nevelőnő vagy tanítónő maga kereshesse kenyerét és édes anyját is segíthesse. Csak egy nagy szomorúsága volt Annácskának, az, hogy nagyon ritkán láthatta a mamát, kit pedig rendkívül szeretett. Az intézetből csak nagyobb ünnepnapokon volt szabad kimennie, pedig annál inkább szeretete volna gyakran meglátogatni a mamát, mert a szegény öreg asszony mindinkább betegbé lett.

(Folytatása következik.)

V Á R R O M.

(Képpel a 92. lapon.)

FRŐS vár volt hajdanában,
Laktak benne nagy vitézek ;
Szögre szeg magas falában,
S rajta paizs, kard, kelevézek.

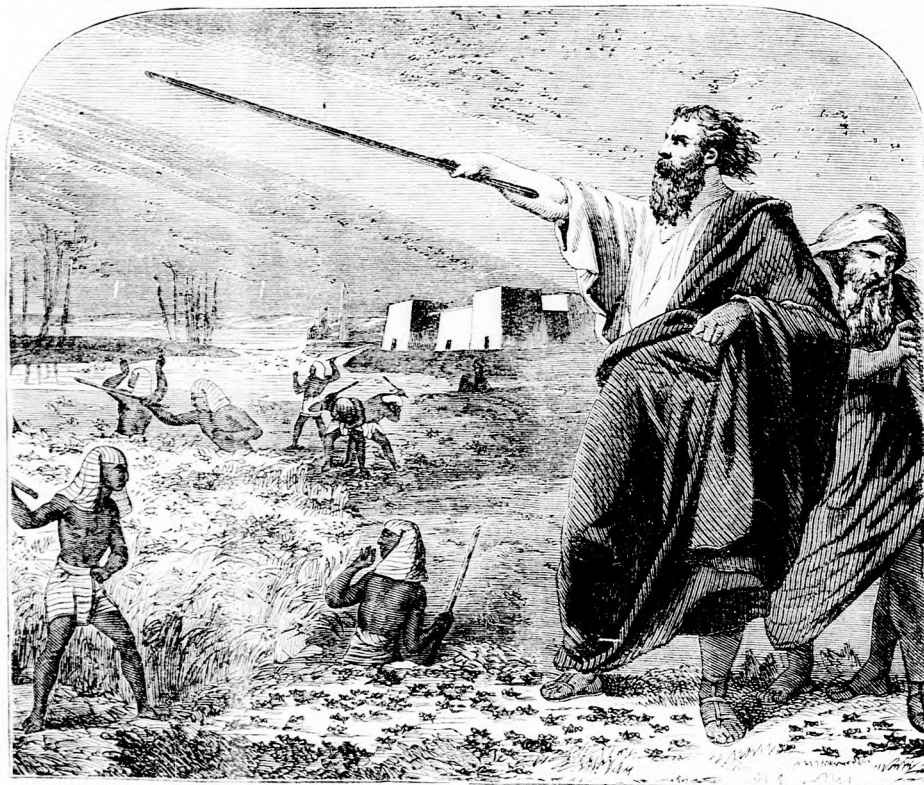
Szellős ormán röpke szellő
Lengeté a lobogókat,
Ágyuk védték kiszögellő
Oldalán a dobogókat.

Harcra hívó trombitáknak
Hangja, hogy ha megrivallott,
Tüzes vérü paripáknak
Vihogása messzehallott,

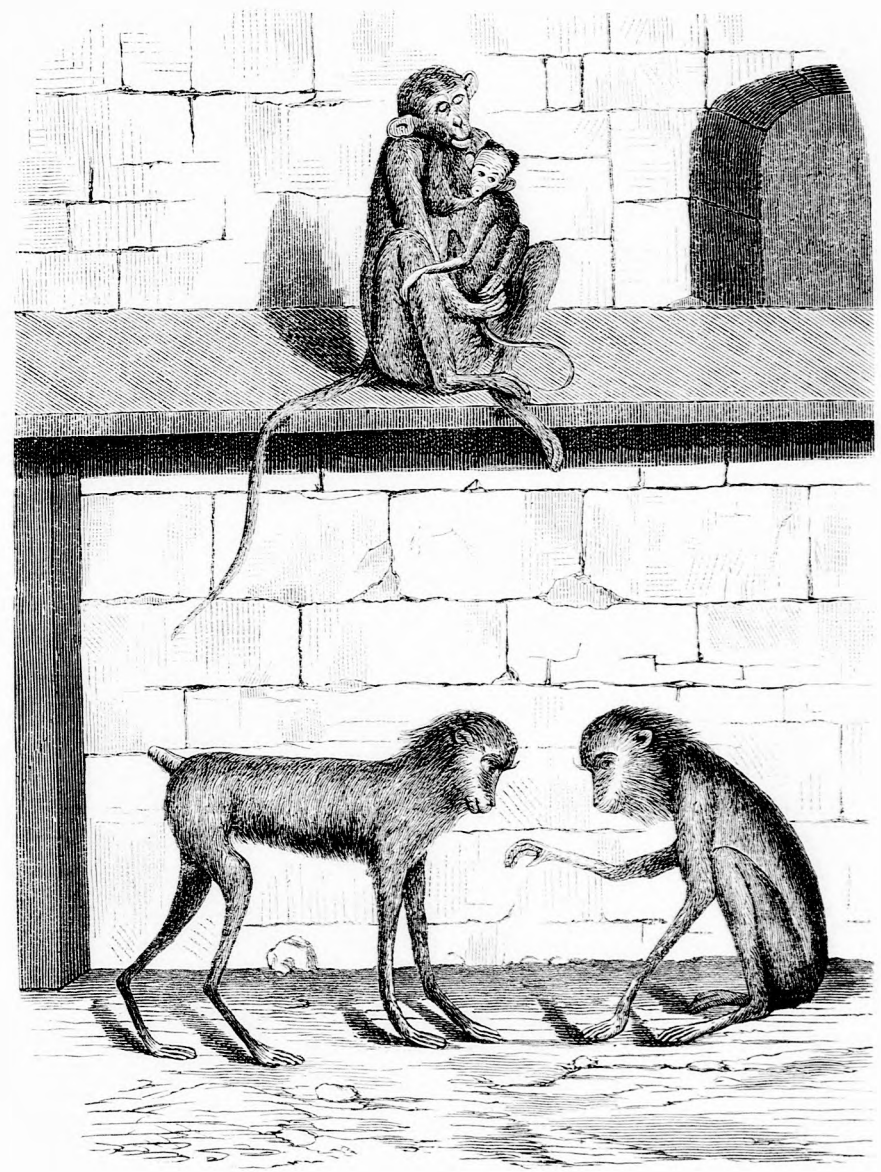
S dárda, kopja, kelevézek
Pöngve-pöngtek vérrel festve ;
Mennyi hősnek, hány vitéznek,
Porlik itten földi teste !

Porlik, mint ez ősi fészek,
Ajtó, ablak rég leomla,
Lenn a völgyben heverésznek,
Szellős orma, esonka tornya.

Az se volna meg belőle,
A mi áll még bus-mogorván,
Védő karral ún benőtte
Szederinda, zöld borostyán.

FÖLADVÁNY A SZENTIRÁSBÓL. *Fejtsétek meg, mit ábrázol e kép?*

A MAJOMKETRECBEN. (Lásd a 94. lapon.)

k
stve :
éznék,

k,
znek,
nya.

rán,
n.

A VÁROSI VENDÉG.

— Beszélyke. —

AKONCZÁTLAN, pajkos gyerekek voltunk, én meg Pali öcsém, az tagadhatatlan, s kedves jó apánknak ugyancsak meggyült velünk a baja. Mamánkat, fájdalom, nagyon korán elvesztettük, alig emlékeztünk reá és talán ez is okozta, hogy olyan nehezen tudtunk valami jót, helyeset megszokni. Édes apánk kevés időt szentelhetett nekünk, egész nap el volt foglalva a gazdasággal s mi a feladott leczke tanulása helyett a kertben, a mezőn szaladgáltunk, és ha épen olvastunk, inkább elővettük a meséket, mint azt az unalmas földrajzt, meg számtant. Természetesen az lett belőle, hogy fára mászni, bukfenczet hányni s mindenféle pajkos csinyeket elkövetni nagyon jól tudtunk, de egyebet bizony édes keveset.

Édes atyánk sokszor komolyan megpirongatott; de legroszabbul esett nekünk, hogy mindig emlegette példa gyanánt Jenő rokonunkat, ki atyjával, Gazsi bácsival Budapesten élt s csak egy-két esztendővel volt idősebb, mint én. Mi nem ismertük Jenőt, de apánk ismerte, mert többször járt a fővárosban és aztán mindig emlegette, hogy milyen derék fiu az a Jenő, hogy nekünk is olyanoknak kellene lennünk, akkor öröme telnék bennünk. Jenő soha sem szaggatja össze ruháit pajkos játékokban, soha sem mulasztja el leczkéit, nem tör üveget, poharat, nem tölti az időt haszontalanul, — egy szóval, az a Jenő valami csoda-gyerekek volt a mi szemeinkben, s mert mi

ketten épen nem hasonlítottunk hozzá, tehát gyűlöltük, még mielőtt ismertük volna. Mért kellett mindig hallanunk, hogy Jenő ilyen meg olyan derék fiu, mi pedig nem vagyunk olyanok?

— Hallod-e, Imre, szólt egy napon Pali öcsém, én azt a Jenőt ki nem állhatom . . . nem ismerem ugyan, de tudom, hogy afféle kiállhatatlan, fontoskodó, tudákos városi gavallér.

— Persze olyan, feleltem én. Hallottam én már, milyenek azok a nagyvárosi fiuk; olyanok, mint valami kényes kisasszony. Ez a Jenő is, fogadni mernek, mindig csak arra figyel, hogy haja szépen meg legyen fésülve, aztán keztyűben jár, — de bezzeg nem birna ám a fára fölmászni, sem lovon megülni, félne csak közel is menni a lovakhoz. Egyebet sem tud, mint örökké a könyveken rágódni s képzelem, milyen tudósnak hiszi magát. Szeretném látni, — azt hiszem, afféle sápadt képü, sovány gyerek, aki mindjárt náthát kap, ha egy kis szellő éri.

Ilyen módon mi ketten szépen elvégeztük, hogy Jenő okvetlenül nagyon kiállhatatlan, nevetséges, tudákos, gögös fiu, akit gyűlölnünk kell, habár soha sem láttuk. Természetes tehát, hogy miután rokonunkat megtettük ilyen szörnyetegnek, nem is iparkodtunk hozzá hasonlítani, hanem maradtunk rakoncátlan vadgyerekek.

Egy szép nyári napon édes apánk így szólt:

— No, fiuk, örüljete. Vendéget kapunk, még pedig hosszabb időre. Tulajdonképen a ti vendégetek és játszótársatok lesz.

Ennek igazán megörültünk, mert félreeső falusi lakásunkba csak ritkán érkezett vendég s a faluban nem voltak pajtásaink. Kíváncsian kérdeztük tehát, ki az a vendég?

— Nem találjátok ki? Kedves rokonok, Jenő jön hozzánk, itt fogja tölteni a szünidőket.

Egymásra bámultunk, én meg Pali s mindketten nagyon savanyu arcot vághattunk, mert apánk így szólt tovább:

— No' s, talán nem is örültök, hogy megismerkedhettek Jenővel? Pedig az ő társasága mindenképen csak hasznotokra fog válni, mert Jenő a legderekből fiúk egyike. Majd tanulhattok tőle. Ma délután érkezik meg vasuton a szomszéd állomásra. Mindjárt ebéd után befogatok és elmegyek érte.

Harapófogóval sem lehetett volna belőlnünk egy árva szót kihuzni s azt hiszem, Pali épen olyanformákat gondolt, mint én. No hiszen! Lesz majd gyönyörű mulatságunk egész nyáron át! Az a Jenő itt lesz a nyakunkon, mindig leczkóztatni fog, hogy ez nem illik, az sem illik, a szobában kell majd ülni egész nap, legfeljebb egy fél órára szépen feszesen sétálni a sima uton . . . még csak valami jóra való játékhoz sem fogunk jutni, mert ezek az elkényeztetett városi fiúk félénkek, mindentől megijednek stb.

Ebéd után, mikor magunkra maradunk, elpanaszoltuk egymásnak aggodalmainkat.

— Vége van a mi vig nyári mulatságunknak, sóhajtá öcsém. Oh! mennyire gyűlölöm azt a Jenőt! Képzelem, már előre várja, hogy majd ha megjön, siessünk

a kocsni elé és üdvözöljük, mint valami nagyuri vendéget, aki kegyesen leereszkedik hozzánk.

— Dejszen, abból senki sem lesz, szoltam én fölpatanva. Én bizony nem fogok neki tisztelkedni. Tudod mit? Ne legyünk itthon, mikor megérkezik. Menjünk ki az erdőbe, csak késő este térjünk haza.

— Igen, de mit mond majd édes apa?

— Semmit. Hiszen gyakran szoktunk az erdőben járkalni s föl nem tűnik, ha kissé el is késünk. Viszünk magunkkal kenyeret, gyümölcsöt s pompás ozsonnát csapunk a szabadban.

Pali rendesen mindent jónak talált, amit én mondtam, s így most is ráállt tervemre. Kissé furdalt ugyan a lelkiismeret, éreztem, hogy nem helyes, amit cselekszünk; de azért mégis csak megtettük.

Mihelyt édes atyánk elutazott a vasuti állomásra, mi is összeszedtük ozsonnánkat és neki indultunk az erdőnek, mely házunktól alig néhány száz lépésnyire kezdődött. Gyönyörű nyári nap volt s vigan dalolva és szaladgálva mentünk mindig beljebb-beljebb s hogy igazán legyenekunk elkészni, oly messzire mentünk, a hol eddig még sohasem jártunk. Végre ugyancsak elfáradva, letelepedtünk egy nagy fa tövében és jóízűen elköltöttük ozsonnánkat.

Még nagyon meleg volt, játszani, szaladgálni a nagy fáradság miatt nem volt kedvünk s amint ott üldögéltünk a hűvös árnyékban, lassacskán elnyomott az álom, — mindketten elaludtunk.

Jó ideig aludhattunk, mert mikor fölébredtem, a nap már nagyon nyugovóra hajlott.

— Kelj föl, Pali! kiáltám még mindig alvó öcsémnek. — Ideje hazafelé indulnunk, mert majd nagyon is elkésünk.

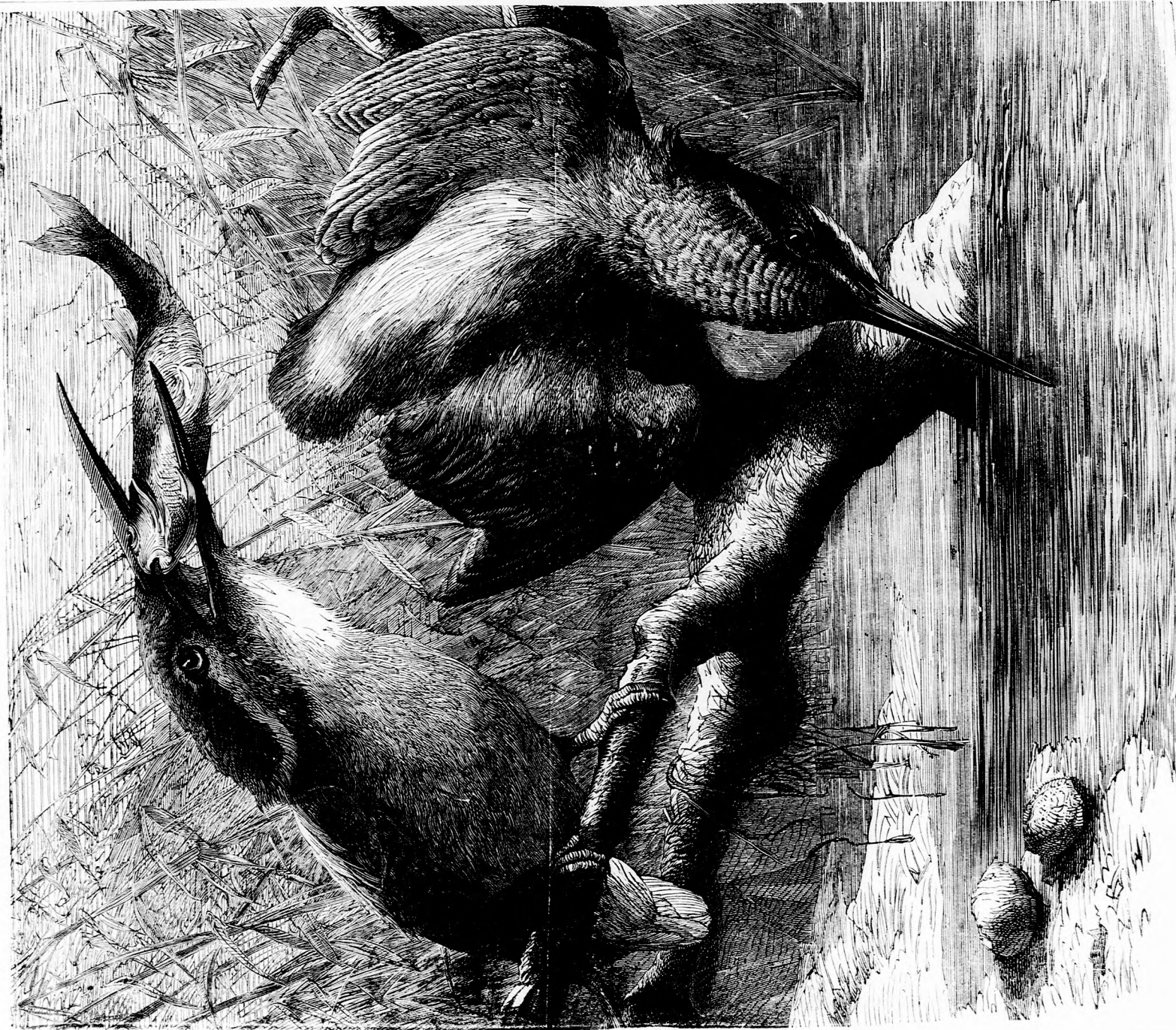
Megindultunk, de alig haladtunk néhány száz lépésnyire: azt a kellemetlen fölfedezést tettem, hogy nem tudom, merre megyünk. Az erdő e részében eddig soha sem jártam, utnak semmi nyoma s félni kezdtem, hogy eltévedünk. De még nem szóltam semmit, nem akartam öcsémet megijeszteni. Nem sokára azonban Pali is észrevette, hogy igen határozatlanul bolyongunk jobbra-balra s aggódva megszólalt:

— Imre, nekem úgy látszik, hogy nem erre jöttünk... Erre a sziklás vidékre nem emlékszem.

— Nem baj, majd kijutunk az utra.

— Igen ám... de hátha még beljebb jutunk az erdőbe?

— Ne félj semmit, valamikor majd csak

A JEGÉREK. (Lásd a 91. lapon.)

kiérünk. — Bátorságot igyekeztem mutatni, de őszintén megvallva, magam is szepegtem s nem találtam nagyon mulatságosnak azt a kilátást, hogy itt az erdőben töltjük az éjszakát. Gyors léptekkel, de szótlánul haladtunk sokáig; azonban az erdőnek semmiképp sem akart vége lenni, sem pedig oly helyekre nem jutottunk, melyeken azelőtt már jártunk. Semmi kétség sem lehetett, hogy épen ellenkező irányba tévedtünk. — Pali egy idő múlva ismét megszólalt:

— Imre, hová megyünk?

— Nem tudom; valahova majd csak eljutunk.

— De én szeretnék haza menni... már nagyon fáradt vagyok... Oh! bár csak otthon maradtunk volna.

Magam is ilyenformát gondoltam s inkább fogadtam volna a legszívesebben Je-

nőt, ki elől megszöktünk, — csak otthon lehetnék. De már benne voltunk a bajban s most csak arra vigyáztam, nem láthatni-e valami gyalogutat, — ez bizonyosan kivezetne valahová. Végre örömmel fölkiáltottam:

— Nézd, Pali, nézd! Itt van egy gyalogut, ez kétségkívül lakott helyre vezet, menjünk csak mindig ezen irányban.

Siettünk, amennyire csak telt megfogyott erőnktől s nemsokára el is jutottunk egy magányos házikóhoz. Félve kopogtattunk be, — mert hátha valami zsi-ványtanya? Mindenféle ijesztő történetek jutottak eszembe; de végre is neki kellett bátorodni s megkérdezni, hol vagyunk.

A szobában egy eléggé mogorva arcú öreg embert találtunk, ki ugyancsak bámult, midőn beléptünk. Csakhamar kitünt, hogy az öreg nem valami veszedelmes ember, hanem erdőkerülő. Elbeszéltük neki bajunkat, elmondtuk, kik vagyunk, hol lakunk és kértük, mutassa meg, merre juthatunk leghamarább haza.

— Bizony az jó séta lesz, ifjuraim, felelt az öreg. Itt épen az erdő másik szélén vagyunk, még egy-kétszáz lépést menjenek s kiérnek a szabadba, az országutra. Az országuton aztán forduljanak jobbra s egyenesen haza jutnak, — de bizony az megtart legalább három óráig, ha jól gyalogolnak is.

Ez rossz biztatás volt, kivált mivel már jóformán esteledni kezdett. Kértük az öreget, kísérjen el, atyánk majd megjutalmazza.

— Az nem lehet, ifiuraeskáim. Nem szabad innen távoznom, mert épen este

van dolgom, ilyenkor szoktak jönni a fa-és vadorzók s az én kötelességem az erdőt megőrizni. Hanem ha tetszik, maradjanak itt éjszakára s reggel sétáljanak haza.

Pali hajlandó volt ráállani, de én mindenáron haza akartam jutni. Mit gondolnának, mennyire megijednének otthon, ha éjjelre haza nem mennénk! Kedves jó apánk halálos aggodalmak közt töltené az éjt; ennek nem szabad történni, inkább hazamegyünk, akármilyen fáradtak is vagyunk.

Ujból neki indultunk tehát s kedvetlenül, félig-meddig sirdogálva ballagtunk a gyaloguton kifelé az erdőből. Pali százszor is mondta, hogy ő nem bír tovább menni, de biztatásomra mindig újból neki indult és végre kijutottunk egy szép sík völgybe, melyen az országut vezetett keresztül. Itt azonban egy újabb akadály állt utunkba: az erdő és az országut közötti mezőn nagy juhnyáj legelészett. A juhoktól persze nem ijedtünk meg, hanem épen ezen az oldalon egy óriási juhász-kutya őrizte a nyáját. Maguk a juhászok messze, a mező tulsó részén a földön heverésztek és szokásuk szerint a kutyára bízták a nyáját.

Mi, akik oly vitézeknek tartottuk magunkat, mikor városi vendégünkről, Jenőről beszéltünk, most ugyancsak meg voltunk ijedve. A kutya már messziről figyelemmel kísért minket, láttuk, hogy észrevett. Természetesen legokosabb lett volna szépen nyugodtan keresztül sétálni a mezőn; de mi félelmünkben épen az ellenkezőt tettük s teljes erőnkben futni kezdtünk az út felé. Épen ez kellett, hogy az éber kutya gyanúját felköltse ellenünk:

dühös ugatással utánunk rohant s alig egy perc múlva már egészen a sarkunkban volt. Ha megragad — jaj nekünk! szétmarczangol s mi csupa ijedségből sem tudtunk védelemre gondolni.

Félelmünkben kiáltoztunk, jajgatunk, de azt észre sem vettük, hogy éppen ekkor egy kocsis robogott végig az országúton s a kocsiból egy sugár termetű fiu ugrik ki, a kocsis kezéből kiragadja az ostort és hatalmas ugrásokban közeledik felénk. A kutya már éppen tépni kezdte Pali kabátját, mikor hirtelen ott termett megmentőnk s az ostornyéllel olyat ütött a kutya fejére, hogy ez vonitva meghátrált.

— Ne féljete! fiuk, szólt ekkor az ismeretlen. Megvédlek én ettől a mérges kutyától, jőjjetek oda a kocsishoz.

Csak ekkor kezdtünk kissé magunkhoz térni. A kutya még mindig közel volt és morogva jött utánunk, de ismeretlen megmentőnk bátran a szeme közé nézett s a veszedelmes állat nem mert többet bántani. Siettünk a kocsi felé, de mekkora volt meglepetésünk, mikor a kocsiban — édes apánkat pillantottuk meg! Ugy bizony, édes apánk volt — az a bátor fiu pedig, aki megmentett, senki más, mint Jenő, a mi gyűlölt rokonunk.

Röstelkedve, szégyenkezve ültünk be a kocsiba s egyelőre csak annyit mondtunk, hogy az erdőben járván, eltévedtünk s úgy kerültünk ide. De aztán, tudja isten mért, bántott a lelkiismeret, és végre is elbeszéltem őszintén mindent nemcsak édes apánknak, hanem — Jenőnek is. Igen bizony, Jenőnek is. Mert nem telt belé három nap s már igazi jó barátok voltunk; lehetetlen is lett volna Jenőt

meg nem szeretni, olyan jószívű, vidám ügyes, bátor és okos fiu volt. Tanultunk tőle komoly dolgokat és tanultunk mulattató játékokat is; soha a nyári szünetben oly gyorsan, oly kellemesen nem mult, mint ezen esztendőben.

De azóta óvakodtam is előre itélni olyan emberről, akit még nem ismerek. Jenő pedig mai napig is legjobb barátom.

Bódi bácsi.

A JEGÉREK.

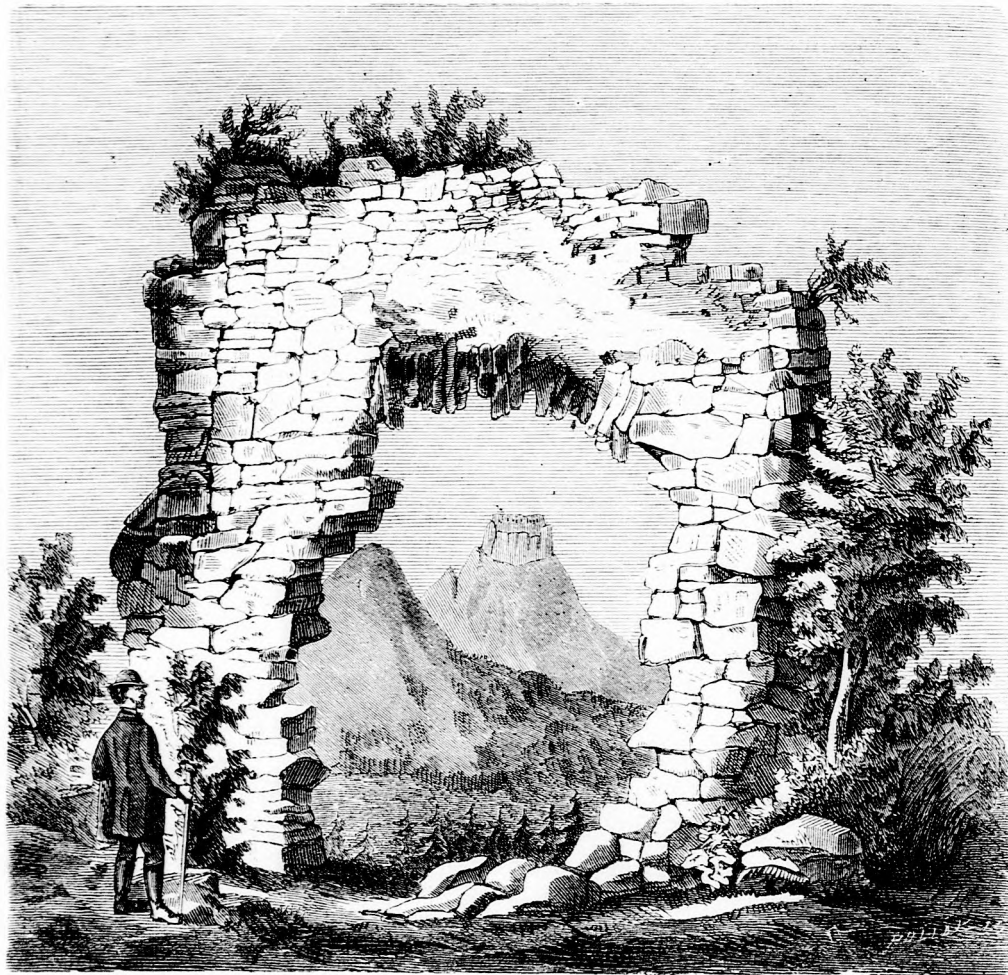
(Képpel a 88—89. lapokon.)

MIÉRT keresztelték a tudósok ezt az érdekes, furcsa madárkát jegérnek, vagy másképp jégmadárnak, bizony alig tudnám megmondani; mert annyi bizonyos, hogy madárkánk nemcsak a jeget nem szereti, hanem még a hideget sem s ezért van is annyi esze, hogy nem lakik olyan országokban, hol nagyon hosszú és kemény a tél. A jegérnek sok fajtája van s többnyire mind a forró éghajlat alatt élnek; egy fajtája, a közönséges jegér, melyet mai rajzunk mutat, neki bátorodik annyira, hogy eljön Európába is a melegebb országokba és nálunk is látható.

A jegér a kisebb madarak közé tartozik, egész hossza alig egy jó arasznyi, de ebből is nagy rész esik rendkívül hosszú csőrére és fejére, úgy, hogy jegér barátunk roppant furcsa alakkal bír,

mert egész teste alig valamivel hosszabb, mint feje és csőre. Szárnya rövid, kerek és nagyon gyöngé, farka is kurta, lábai pedig olyan ügyetlenek, hogy nem tud jól sem uszni, sem fára mászni, sem pedig si-

ma földön járni. De annál hatalmasabb a csőre, mely nem csak hosszú, hanem rendkívül éles is és a halak fogására nagyon alkalmas; mert a jegér kizárólag halakból él, természetesen csak kisebb fajta

VÁRROM. (Lásd a 84. lapon.)

halakból, mert ő maga is kicsiny, nagyobb hallal nem tudna megbirkózni.

A szabadban nagyon óvatos madár a jegér; minthogy nem tudja magát vé-

delmezni, sem futással, röpkével nem menekülhet a veszedelem elől, tehát csak magányos, csöndes helyeken tanyáz és rendkívül bizalmatlan, úgy, hogy nagyon

ritkán lehet hozzá közelíteni. Rendesen a patakok, tavak partján a víz fölé hajló faágon, vagy a parton fekvő kövön guggol és mozdulatlanul lesi a közeledő kis halakat s mihelyt egy halacska mutatkozik, a jegér villámgyorsan csap le rá; ilyenkor gyakran egészen elmerül a víz alá, hanem a következő pillanatban már ismét előbukkan, csőrében prédájával. Visszaröpül leshelyére s itt eszi meg zsákmányát, még pedig elnyeli csontostul, pikkelyestül egészen. Néha olyan nagy halat kaparit meg, mely majdnem olyan hosszú, mint ő maga; ezt is lenyeli s nem ritkán megesik, hogy a hal egy része, be nem férvén a madár gyomrába, kilóg a csőréből. Sőt megtörténik az is, hogy a jegér áldozatul esik nagy falánságának, mert olyan nagy halat nyel el, hogy nem bír vele semmiképp boldogulni s végre megful. Sokszor találtak már jegereket, melyeket holtan ragadott a víz s szájkülből egy-egy félig elnyelt hal lógott ki.

Ha egy leshely alkalmatlannak bizonyul, akkor madarunk a legközelebbihez költözik, mert okos halász ám s mindig több halászó helyet biztosít magának, e helyeket pedig nagy bátorsággal megvédi, nem engedvén, hogy más pajtások ott halászgassanak.

A jegérnek fészke is sajátos; nem építi fákra, bokrokba, sőt még a fűbe sem, hanem a víz partjába váj ki igen hosszú, néha fél ölnyi esövet, melynek alsó vége tágasabb. Ide rakja nyár közepén fehér, kicsinyke tojásait. A fészkek bejárata néhány lábbal magasabban van a víz színénél, úgy hogy a víz bele nem mehet és rendesen úgy el van rejtve,

hogy csak nagy ritkán lehet ráakadni. — Mig a nyár tart, addig jó dolga van a jegérnek, pompásan él, annyi halat fogdos, mennyit csak megkíván. De a hideg idő beálltával szomorú napokat kezd élni, mert ilyenkor a halak a hideget kerülve, a vizek mélyére vonulnak vissza s madarunk, uszni nem tudván, nem mehet utánuk. De ekkor még segít magán valahogy: talál vízi rovarokat s más apró bogarakat. Lassanként azonban ez is véget ér, beköszönt a fagy, a rovarok is eltűnnek, a vizeket pedig jég födi el, — nem lehet többé halászni. Ekkor aztán jegér barátunk, bármennyire fél az emberektől és mindennemű zajtól, végre mégis kénytelen neki bátorodni és lakott helyek közelébe menni, leginkább hidak alá, csatornák kifolyásához, ahol arra számíthat, hogy lék van a jégben. Természetesen itt is csak nagyon sovány eleséget talál s ezért télen e szép madarak nagyobb része elpusztul s ez az oka, hogy a legritkább szárnyas állatok közé tartozik.

Fiatalon elfogva, lassanként megszokja börtönét, de gondoskodni kell, hogy nagy kád vízben mindig legyenek apró halacskaik, melyekkel táplálkozhat. A halat mindig keresztbe, derékon csípi meg, és ha egyszer kiszemelte zsákmányát, az veszve van, nem menekülhet, oly villámgyorsan csap le rá a jegér. A száraz földön ellenben nagyon ügyetlen, többnyire előrenyuló lábakkal, farkára támaszkodva ül, mozdulatlanul. A felnőtt korában elfogott madár nem él meg sokáig; rövid idő múlva bágyadtan alácsüggeszti szárnyait, szomorúan guggol egy helyben hirtelen fölfordul — és vége van.

A »KIS LAP« KIHORDÓJA.

(Képpel a czímlapon.)

ADJON isten jó napot,
Itt hozom a »KIS LAP«-ot,
S benne képet,
És meséket;
Vártok is kíváncsian:
Ép azért hát nem is kések,
Beállítok pontosan.

CZIGÁNYPUTRI.

(Képpel a 96. lapon.)

TELI időben lent a falu végén van, —
de most, a jó meleg nyári időre fel-
költözött az egész nemzetség a hűvös,
erdős hegyek közé. Ha az uri nép, mely a
telet városokban tölti, kimegy a nyári
hónapokra a szabadba, mért ne tenne a
moré familiája is ilyen kirándulást? An-
nál könnyebben tehetik, mert nekik nem
kerül semmibe, nincs szükségük szellős
házra, építenek maguk nyári palotát —
egy kis kunyhót, félig a földbe, félig a föld
felett agyagból, galyakból. Elég ez nekik
arra, hogy ha épen nagyon zuhog a zápor,
elrejtőzzenek előle.

Itt aztán szabad életet élnek a kis
zigányrajkók. A ruházattal nem sokat
törődnek, cipőt sem sokat szaggatnak,
mert bizony legtöbbször egészen pőrén
járnak s a forró nap úgy lesüti őket, hogy
inkább valami afrikai szerezésekhez ha-
sonlítanak; iskolának hírét sem ismerik,
egész nap az erdőn, mezőn barangolnak,
ürgét fognak, vagy ha egy-egy utas arra
vetődik, a kocsni után iramodnak s addig
kísérik, addig hánynak cigánykereket,
míg egy krajczárt kapnak. Estére aztán
fölkeresi őket anyjuk s lefekteti őket a
kunyhóban a puszta földre, vagy legföl-
jebb egy kit szalmára s olyan jól alusz-
nak, mint akár a legpompásabb ruganyos
ágyban.

Szegény gyermekek! Ók boldogok,
míg így a szabadban játszhatnak, míg
kicsinyek s nem tudják, hogy más szeren-
csébb gyermekek hogy nőnek föl. Nem
tudják, hogy tanulni is lehet és tanulás
által szép állásra, tisztességre jutni a vi-
lágban, — ők vadon nőnek föl, tudatlanok
maradnak s nyomorogva töltik egész éle-
tüket.

Ezért ti, kis olvasóim, kik szerencsé-
sebb helyzetben vagytok, ha véletlenül
egy szegény cigányputri mellett elhalad-
tok, ne nevésetek, ne csufoljátok a szegény
zigánygyerekeket, hanem, ha máskép
nem segíthettek rajtuk, ajándékozatok
egy krajczárkát a szegényeknek.

A MAJOMKETRECZBEN.

(Képpel a 85. lapon.)

Kedves Forgó bácsi!

MOST a szünidő kellemes napjaiban, mi-
dön már eleget játszottam, szalad-
gáltam a kertben és a mezőkön s a nagy
hőség bekényszerít a szobába, sokszor
gondoltam arra, hogy én is írok egyszer
valamit kedves Forgó bácsinak, mert lá-
tom, hogy kis olvasótársaim közül sokan
teszik s némelyik oly szerencsés volt, hogy
dolgozata meg is jelent a »KIS LAP«-
ban. Sokáig törtem a fejemet, mit tudnék
olyat írni, hogy érdemes volna a közlésre,
végre eszembe jutott egy kellemes utazá-
som, melyet jó szüleimmel tettem Buda-
pestre, hol aztán meglátogattuk az állat-
kertet is. Azt hiszem, olvasótársaim kö-
zött sokan vannak, kik ott még nem jár-
tak. Leirom tehát, ami nekem legjobban
tetszett: a majomketreczet; le is rajzol-
tam, a hogy tudtam, kedves Forgó bácsi
bizonyosan majd kijavíttatja.

A majomketrecz tulajdonképen egy
jókora ház, melynek egyik oldala vasrá-
csozattal van elkerítve. A rácsozaton
belől vígan ugrálnak a különböző fajta
majmok, még pedig a középső részen, a

nagy ketreczben van talán husz is együtt. De vannak aztán oldalt kisebb külön ketreczek is, melyekben a gyöngébb majmocskák laknak, vagy olyanok, melyek nem igen szeretik a többiek társaságát. Leginkább mulattam egy majmocskán, melynek kis fia volt. Mennyire szerette a majom-mama az ő kis fiát! Soha sem bocsátotta el magától s folytonosan dédelgette, csókolgatta, ha pedig valaki közeledett feléje, akkor aggodalmasan elhúzódott, mintha félt volna, hogy el akarják tőle venni. De a kicsike is biztosította magát, hogy egykönnyen el ne vehessék anyjától; mind a négy kezével belekapaszkodott anyjába s oly erősen tartotta magát, hogy anyja ugrálhatott, kapaszkodhatott föl és le a nélkül, hogy a kicsike leesett volna.

A nevelő ur, ki velem volt, azt mondta, hogy e majom a makakók fajához tartozik s mivel fején haja a központból rendesen köralakba nő s mintegy süveget képez, tehát süveges-majomnak is nevezik. Szép alakja és tanulékonyága miatt nagyon szeretik. Szőre hamvas-szürke, farka hosszú. Jó tulajdonsága

még az is, hogy a mi hidegebb éghajlatunkat könnyebben elviseli, nem pusztul el oly hamar, mint más majmok.

A többi majmok közül nagyon furá volt egy mandril-pár. Bizony nem mondhatnám, hogy szép volt a pofájuk; dagadt, mind a két felén rovátkás hosszú arczuk csupasz és tengerkék, orruk vörös; farkuk igen rövid, alig két ujnyi hosszú; mellüket és fejüket hosszú szőr futja körül; színük hamvas-szürke.

A mandril-majomról azt tanultam, hogy általában vadak és szelidíthetetlenek; de ezek, a melyeket én láttam, igen barátságosak voltak. Meglehet, hogy öregebb korukban tör ki rajtuk a vadság. Hazájuk Afrika s a ritkább fajták közé tartoznak. Nagyon szeretik a tisztaságot s igen erősek, úgy hogy egy egészen kifejldött mandrilnak legyőzésére több erős ember szükséges.

Ime megírtam, amit láttam és amit hallottam és olvastam és most maradok kedves Forgó bácsinak továbbra is

hű kis olvasója

Fehér Béla.

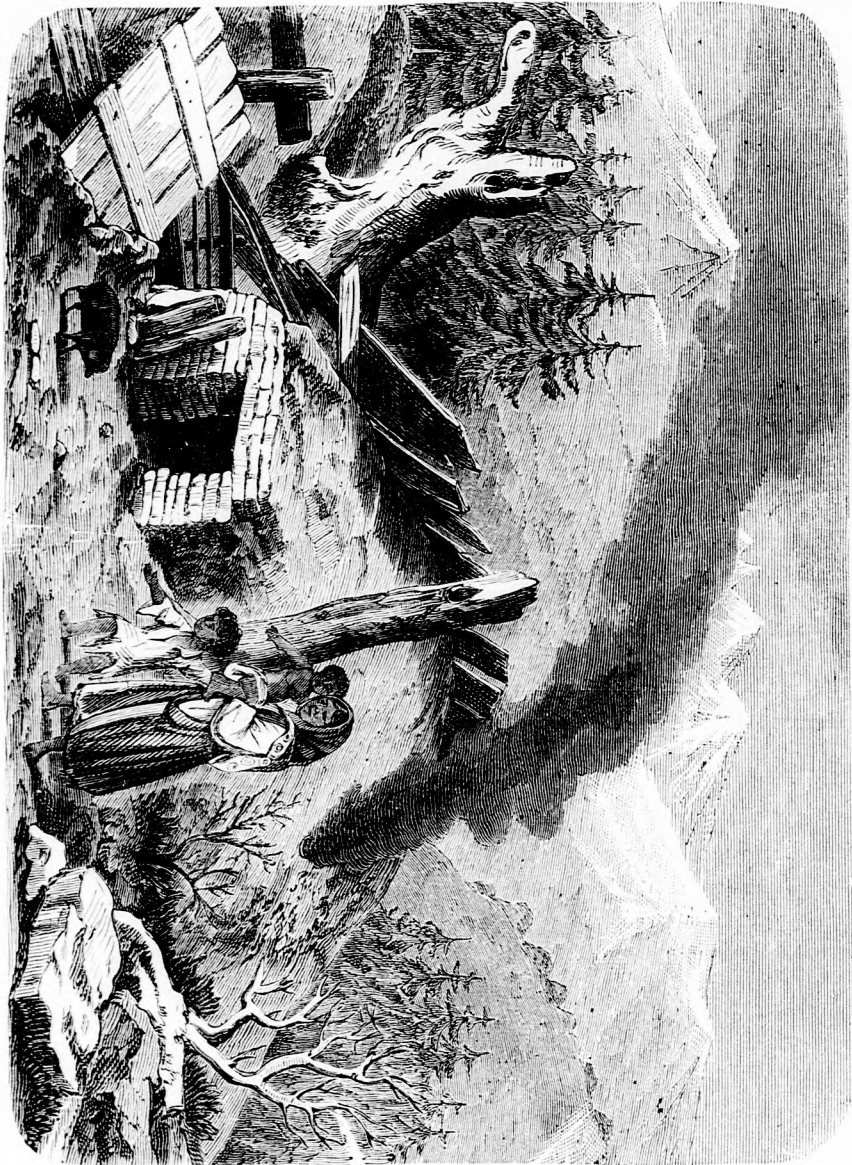
MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XI. köt. 2-ik számában közölt betűrejtvény megfejtése:

„Vélemény.“

Helyesen megfejtették: Novák Etelka, Balogh Ilona, Széll Piroška, Döbrentey Károly, Wertheim József, Nyiry Gyula és Izabella, Friedmán Gizela és Róza, Kóczán Gábor és László, Weisz Száli, Prandtner István, Fischer Czeczilia, Mocs Gyula és Laura, Singer Adél, Buday Emma, Kranzthor Samu, Fraenkel Mariska, Braun Sándor, Sznási Emma, Kreskay Piroška, Fried Albert és Lajos, Csicsmanczay Emilia, Wiesel Janka, Lakner Laci, Cohn Gizela, Katona Linda, Majláth Gusztáv, Bösz Ilonka, Záhorszky Margit és Irén, Szücs Vilma és Zsigmond, Dushgyi Gyula, Herzberg Jenő, Zoltán Jolánda, Horváth László, nagy-perkátai izr. gyermekegyelet, Sneer Mór, Schöptin Ilka,

Róbert és Etelka, Rásky Béla, Szabó Ödön, Fráter Emelka, Nuricsán Erzs, Blaskovich Ilma, Molecz Károly, Szalay Elsa, Schönaigner Etelka, Mészáros Mariska, Fülöp Margit, Prandtner József, Iván és Béla, Brezovay Eszter, Kohn Ferencz, Kunstadt K., Hass testvérek, Somssich Jóska, Lichter Miksa, Löwy Dávid, Deutsch Antal, Strausz Mór, Pöll Berta, Büky Nina, Kármán Zoltán és Aladár, Majtényi Róza, Kohn Herman, Eislitzer Gyula és Hermina, Meises Albert és Endre, Horváth Etelka, Grünhut Berta Weisz Albert, Richter Aladár, Barok Mari, Goldstein Tóni, Salamon Hermina, ifj. Jankó Gyula, Szapáry György és Lőrincz, Vajda Mártha, Polyakovic Antal és Lajos, Guttman Hermina és Dezső, Altmann Lujza, Sztrakonitzky Ernő, Fried Mari, Balassovich Alice és Laci, Kohn Ferencz és Hani, Kunstadt Jakab, Roth Miksa, Altenburger testvérek, Pollatsek Sámuel, Veisz Miksa, Pallos László, Zombory Mariska, Ligeti Ede, Dienes Lenke, Lovich Aranka.

ÖZIGÁNYPÉRTÉL. (Lásd a 94. lapon.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.
 Kiadja és nyomatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
 Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.